

Toomas Hendrik Ilves (Eesti Vabariigi president)

Kommentaar

See oli ca 20 aastat tagasi, tänasest palju hallinäolisemas ja ebakindlamas Eestis, kui kohtusin esimest korda ajakirjanik Edward Lucasega. Tema elas siin, mina olin siia tulemas. Nüüd võin nimetada teda oma sõbraks. Sõbraks selles üdini positiivses tähenduses, mida ma harva ja kindlasti väga valivalts kasutan. Sellega on palju öeldud.

Toona oli tal hämmastavalt sügav ja täpne arusaam raskustest, mille ees seisavad riigid, kes tahavad välja tulla kommunistlikust mülkast. Niisuguses mõistmises edestas ta isegi paljusid lääne ajakirjanikke. Ja suudab seda tänini.

Ning muidugi lugemus. Temaga oli ja on huvitav rääkida nii välispoliitika kui ka majanduse valdkonna raamatutest. «Kas oled seda lugenud? Jah, aga see teine on hoopis parem, pole nii pealiskaudne....» Umbes selliselt oleme kümneid vestlusi pidanud.

Edwardil oli siis ja on jätkuvalt (aeg ei ole teda siin kulutanud) vajalik intellektuaalne pagas, mis on möödapääsmatu jõudmaks adekvaatsete järeldusteni. Ta mõtleb ise, ei korda püüdliselt seda, mida teised on kuskil öelnud, teeb asja endale selgeks, ei armasta klišeetid. Ta pole minu teada kunagi kirjutanud à la «Kõik idaeurooplased on sellised ja sellised...».

Elanud ajakirjanikuna Eestis, Poolas, Leedus ja Moskvas, tunneb Edward neid maid ja inimesi, millest või kellest ta kirjutab. Nii on ta üks väheseid ajakirjanikke üldse, kellele ei pea seletama lihtsaid asju, neid puust ja punaseks tegema.

Tänu Edward Lucasele on üks maailma juhtiv ingliskeelne väljaanne, The Economist, erakordselt tabav ja terane nende riikide suhtes, kes teiste selliste väljaannete jaoks ei ole üldse fookuses. See tähendab, me ei saa sealt üldse või saame väga pinnapealselt teada, mis juhtub Poolas, rääkimata Eestist. On küll tore lugeda näiteks mõnest Belgia pisemast probleemist, ent masendav, kui viis korda suurem Poola unustatakse.

Edward ei unusta. Eelarvamusteta suudab ta käsitleda Euroopat, nii nagu Euroopa on täna, mitte seda Euroopat, mis eksisteeris aastatel 1950–1985. Tema, Edward Lucas, näeb kogu meie Euroopat täies ulatuses – Portugalist Narva jõeni.

Paljudel ajakirjanikel ning välispoliitikast või rahvusvahelistest suhetest huvitatud inimestel oleks temalt mõndagi õppida. Kindlasti lugemuse olulisust, seoste märkamist, analüüsioskust ning lihtsust ja selgust selle kõige edasiandmisel.